

provinença dels testimonis antics: dos de Tolosa, un d'Albi, un altre del Lot i un altre de llenguadocià imprecís. D'Amanieu de *Sescàs* no sé dades biogràfiques: el seu llenguatge no sembla el d'un gascó, car no hi ha cap gasconisme, i en un text tan llarg i relativament tardà segurament n'hi hauria algun; és al·lomosinat però això no prova gran cosa en un trobador; de tota manera l'estat perfectament conservat del consonantisme, amb moltes rimes, en una data bastant tardana, difícilment correspondria a un llenguadocià del NE i menys a un parlar de l'occità Nord ni a un provençal, mentre que el no haver-hi *tt* sinó *ch* també s'oposa a l'alt-llgd. i al gascó, i els pocs trets dialectals positius (*cabelhs*, v. 108, *si-e-us*, 140, i quatre vegades *qui-e-us*, 112-4) no són desfavorables a la Guiena o el Carci, que és d'on fa l'efecte de ser, per tot plegat.

Per la toponímia podem afegir-hi l'Aude: Étang *Sesquière* en el terme de Narbona (ja *Sesqueyre* a. 1352) i altres cinc noms a la meitat Nord del dept., d'ample a ample, fins a uns 30 km. ONO. de Carcassona, tres masos i un «lieu-dit» *Les Sesquières*, *La Sesquière*, en fi un antic feu *Cescaroles* en el terme de Montoliu, citat ja en aquesta forma l'a. 1249, i *Sescarolis* el 1253 (Sabarthès, *Dict. Top.*). Que el *Sesca(r)s* de N'Amanieu sigui plural d'un col·lectiu del nom de planta és ben probable; i potser també ho són dos pobles d'uns 200 hab., els municipis dits *Cescau*, car tots dos són en domini gascó (on *-ALE > -au*): un a 2 km de Castillon de Coserans, i altre uns 30 a l'O. de Pau, entremig de dos riuets i escrit *Sescau* o *Sesquau* ja en els anys 1385 i 1572 (Raymond, *Ds Top B-Pyr*). Hi ha una alta vall de *Siscarou* en els Pirineus francesos (Arieja o H.-Pyr.). En canvi és més aviat improbable que problemàtic que hi tingui res a veure *Sisco* a Còrsega, poble de la marina a uns 20 km. de Bastia. La és, doncs, unànime més enllà dels Pirineus, mentre que en català hi ha i quasi pertot.

En castellà, i Però aquí el mot és privatiu de la zona oriental. No n'hi ha notícia fins al *DAut* (1739): «*xisca*: arbusto, especie de caña basta; se cría en lugares mui húmedos, su hoja es larga y cortante; no hace flor ni fruto, y al extremo del arbusto hai un remate parecido a la cola del raposo, y acuden mucho los tordos a estos arbustos, de que se hacen grandes espesuras; es voz usada en Aragón, y en Murcia la llaman *cisca* o *sisca*». El *D'AcadEsp* el 1817 dona *cisca* com a murcià «especie de caña de que se usa para cubrir los techos de las chozas» i més recentment identifica la *sisca* amb el *carrizo*.

Colmeiro (*Enum d. l plantas de la Pen Ib* v, 278-279) no recull aquest nom entre els del *carrizo común* ni d'altres espècies del gènere *Phragmites*, només dona *siscla* a Titaguas (en amunt de Sogorb), com a recollit per Rojas Clemente (princ. S. XIX). Peralta en el seu dicc. aragonès de 1840 repeteix la notícia del *DAut*; GaSoriano dona *sisca* a Múrcia, i AlcVenceslada a Andalusia, però citant exs de *sisca* i del colle. *sisca* en un poeta d'Almeria; de Bédar, NE. d'aquesta ciutat, la meua inoblidable coneixia bé *cisca* —i allí ningú no confon la *s* amb la *c*—, però es pot tractar d'una

forma arabitzada: com és probable, així com així, car si fos una *c* hauria pogut donar *ch*- però no *x*- com a Aragó i a l'Urgell. En un mot, totes les dades castellanen vénen de l'E, i en efecte només a la prov. d'Albacete trobem una població anomenada *Siscar*.

Completem la documentació continental amb el basc *seska* «cañas de carrizo para cohetes, y también generalmente la caña», registrada per Azkue a tots els dialectes llevat del Roncal i Zuberoa; també Mitxelena cita el basc «*seska*: canya» (*El Pasado de la l vasca*, 143), com a mot d'origen cèltic però pres del romànic.

Ja Diez, en efecte (*Wb*, 677), va assenyalar la parentela cèltica, i Thurneysen (*Keltorum*, 111) va observar que la perfecta correspondència fonètica entre els diferents dialectes cèltics assegura l'antiguitat del mot en aquesta família lingüística: ky *hēsq* «carex», ky. ant. *sescann* «canna», còrnic *beschen* «canna vel arundo», bretó *hesk* m. «lesche, vel carex», irl. mod. *seisg* f. 'jonc', gaèl. d'Escòcia *seasg*, mentre que en irlandès antic només hi hauria un derivat *sessen(n)* 'canyar, pantà'.

Aquestes diverses formes corresponen sigui a una base cèltica antiga *SESKĀ o bé *SISKĀ. Sobre l'etimologia indoeuropea d'aquest mot els celtistes no estan d'acord: Stokes, V. Henry i Pok. (*IEW*, 895.29) parteixen d'un *SEK-SKĀ*, derivat de *SEK-* 'tallar', mentre que Pedersen (*Vgl Kelt Gramm* 1, 71, 76) s'estimava més partir d'un *SEP-SKĀ* relacionat amb l'esc. ant. *šēf* 'jonc'; en suport de la primera opinió, ben fundada des del punt de vista semàntic, tenint en compte el caire tallant de la fulla del càrritx («*sesca*: arundo secans») en el *Donat Proensal*) es pot citar l'ags. *secg*, angl. *sedg* 'càrritx', que suposen una base germ. *SAGJA-* (< ieur. *SOKJĀ-*), i el seu sinònim a.-al. ant. *sahar* provenint de *SOKRO-*.

Encara es pot pensar en una altra soca indoeuropea, que si bé un poc menys neta pel costat semàntic, tindria en canvi l'avantatge, sobre la segona, de fundar-se en una arrel ben representada des d'Irlanda fins a la Índia, i sobre totes dues, el gran avantatge de fundar-se no en una construcció derivativa, sinó en una paraula o paraules bo i formades ja, i testificades d'un cap a l'altre de tot aquell arc de cercle. Es tractaria en primer lloc d'un adjectiu amb el sentit de 'sec, estèril'; ara bé aqueixes plantes són més tallants com més seques estan; és un adjectiu que tenim documentat en l'irl. ant. *seisc* 'sec, estèril', al costat del qual hi ha el ky. *hysp* id., que suposa com a base *SISKYU-*, i degué venir format —amb lleus diferències, merament flexionals— des de vella data indoeuropea, car reapareix en l'avèstic *hiskuš* 'sec' (no figura en els textos més arcaics de l'Àvesta, però sí en les parts antigues de la gran compilació, p. ex. en el *Videvdāt*, 8.34); tant en irani com en cèltic està documentat en altres formes flexives corresponents a *SISKYI*, *SISKYĀ*; i l'adjectiu apareix igualment amb altres desinències corrents i amb correspondències fonètiques regulars: bretó *hesp* i *hesk*, còrnic *heskyz* en uns llocs 'sec', en altres més aviat 'estèril'.

Ara bé Pokorny (*IEW*, 894.38) creu, discrepant de